

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Hominis Christiani In Persecvtione Constitvti

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Non licere Christiano homini aut suam negare fidem, aut profiteri alienam.
Cap. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30333

credendo non paucos deterreret. Quomodo enim (ait Christus) vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis: gloriam verò quæ à solo Deo est, non quæritis? Verus igitur Christianus, cui hoc vnicè propositum est, vt apud Deum gratiam ineat, neque hac vllam quæ sit ei cum homine, amicitiam potiozem ducit, quod corde credit, id profiteri quoque oportune suoq; loco ac tempore non dubitat: Christum moribus, Christum voce ac verbis loquitur: neque irrisiones ac linguas sacrilegas moratus, in eius etiam cruce, sine omni rubore gloriatur, neque gloriæ eius quicquam decedere, neq; in proximis labascere fidem sua taciturnitate patietur: Postremò vel interrogatus confitendo, vel negare iussus moriendo, vel non impedita facultate fugiendo Christianum se esse, & prophanis sacris maculari nolle, testabitur.

Non licere Christiano homini aut suam negare fidem, aut profiteri alienam.

CAPVT SECVNDVM.

*Vide Aug.
cap. 30. li-
bri contra
mendacium.*

*Marcus
Marulus
li. 4. de re-
ligiosè vi-
uendi insti-
tutione.*

NVnquam verò aut neganda fides propria est, aut simulanda aliena, vt nos vel Christianos aut Catholicos esse diffiteamur, vel probari nobis hæreticorum placita, verbi factiue significatione monstremus. Sanè quia mendacium omne fugiendum est Christiano, cum nullum sit non contrarium veritati; nam sicut lux & tenebræ, pietas & impietas, iustitia & iniquitas, peccatum & rectè factū, sanitas & imbecillitas, vita & mors; ita sunt inter se veritas mendaciumq; contraria. Ideoq; vt illam amare, ita istud odisse debemus. Sed varij existunt mendaciorum gradus, nec defuere qui propter aliquam, piam præsertim, vtilitatem, mentiri licere docerent. Imo quibusdam in rebus, Apostolicis ac sanctis viris (ait quidā) mulieribusque simulare, fingere, mentiri, summæ interdum

terdum pietatis ingentisque prudentiæ fuit, continuoq; ut se Cassiani probaret discipulum, sanctorum monachorum & aliorum turbam inducit, quomendaciorum pietas probatorum hominum roboraretur exemplis: Non attendunt isti vitiosum esse siapte natura mendacium: quod autem eiusmodi sit, nullo id casu licitum esse: nec verò vllò in genere vitiorum parua probari posse, si magna damnemus; cauendumque esse ne postquam admiserimus initia, tum progressus consummationemq; excludere nequeamus. Rectè in Tusculanis Cicero: Tu modum adhibes vitio? & rursus: Qui modum vitio quærit, similiter facit, ut si posse putet eum, qui se è Leucade præcipitauerit, sustinere se cum velit. Quæq; crescentia perniciofa sunt, eadem sunt vitiosa nascentia. Denique qui modum (inquit) apponit vitio, is partem suscipit vitiorum. Quis autem non videat in procliu esse, ut is qui fas esse putet quandoque mentiri, propter vtilitatem quæ inde capiatur, idem tum id maximè faciendum censeat, cum ex confessione fidei, in certum periculum mortis, vita vocetur? Ideoque Augustinus affirmat, nonnullos, cum ad officium hominis iusti pertinere censerent, quandoque mentiri, eousque progressos esse, ut & peierare, & de rebus ad Dei cultum pertinentibus, ac de ipsa Dei natura falsum aliquid dicere, nonnquam bonum piumq; opus esse contenderent. Sed cum omnia damnanda sint, atque omni etiam casu cauenda mendacia, quemadmodum Sapiens Ecclesiasticus insinuat, dicens: Noli velle mentiri omne mendacium; tum ea præcipuè vitanda sunt, quæ perniciofa iure vocantur: propterea quod vel Deo iniuriã afferant, vel graue homini concilient nocumentum. Porro iniuriam irrogari Christo negatione fidei Christianæ, ex eo perspicitur, quod Christum neget, quisquis sese negauerit Christianum. Neque enim Petrus, cum adhuc esset in-

B firmior,

Vide Cassianum collatione 17. 2. cap. 15 vsque ad 20. & à ca. 21. vsq; ad 25

Lib. 4. Tus.

Enebir. 186

Cap. 17.

firmior, ob aliud Christum negauisse censendus est, quam quia se negauerit eius esse discipulum. Nisi autem crimē hoc esset Christum negare, non diceret in euangelio Christus ipse: Qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo, qui est in cælis. Quod quantopere exhorruerint sancti Dei homines & inuicti milites Christi, cum alij multi, tum præclarè Gordius Martyr sua & morte & voce declarauit. Suadentibus enim quibusdam, vt lingua negaret fidem, quam corde retineret: Mox ille, Negē ego Deum meū (inquit) in cuius cultu sum æducatus? Nonne cælum, sol & luna lumē mihi clauderēt suū? Credam profecto humū quam pedibus tero, mihi ruiturā. Nolite errare, Deus nequaquā irrideri potest. Ex ore nostro nos iudicat, ex nostris, inquā, verbis nos seruat & dānat. Nonne tremendā Domini sententiā audiuistis: Qui me negabit corā hominibus, negabo & ego eū corā patre meo qui in cælis est? Cætera apud D. Basiliū. Quibus iungendū est, quod Beatus Iustinus ait in primo suæ defensionis *Ecclesiasti* libro, cuiusdā Ptolomæi Christiani constantiā referēs, in libera suæ religionis cōfessione, insidiosè licet interrogaretur, vt eum perimendi oblata videretur occasio: Tanti (inquit ille) boni conscius, diuinam religionem præ se tulit: & de Christi magisterio ac totius boni institutionibus, publica cōfessione testatus est. Qui enim negat quod est, sine dubio culpabile iudicat esse quod negat. Atque ne hoc quisquam inter gentiles quidē faciendum esse putet, cum de crucis agitur confessione, non inter hæreticos præclarè suo nobis exemplo, fortis & pij Catholici demonstrauit officium B. Satorius, procurator domus sæuissimi illius Hunnerici regis Vandalorum. Cui cum præter pollicitationes & minas regias, vt Catholicam abnegaret fidem, etiam vxor diceret: Cognoscit Deus, quia inuitus facturus es hoc, quod fortè voluntariè aliquan-

*vide Euse-
biū lib. 4.
Ecclesiasti.
Hist. c. 17.*

St. Iustinus

St. Iustinus

St. Iustinus

aliquanti fecerunt. Ille Beati Iob voce respondit: Tanquam vna ex insipientibus mulieribus loqueris. Formidarem mulier, si sola esset huius vitæ amara dulcedo: Si diligeres maritum, nunquam ad secundam mortem proprium attraheres virum. Distrahant filios, separent vxorem, auferant substantiam, mei domini ego securus de promissis verba tenebo. Si quis non dimiserit vxorem, filios, agros, aut domum, meus non poterit esse discipulus. In eo verò cauendò genere mendacij, quo sibi quisque vel alteri perniciosus esse aut famæ detractiõne aut vitæ possit, admirabilis extitit mulier illa septies icta, cuius inuicti animi fortitudo D. Hieronymi litteris commendata est. Ea cum adulterij esset accusata, atque is iuuenis, quocum adulterium commissum esse dicebatur, volens compendio mortis longos vitare cruciatu, in suum sanguinem mentitus, & in adulterij confessione percussus esset, illa sexu quidè infirmior, sed virtute fortior, neque extensione eculei, neque vstione pedum, neque fodicatione laterum, vllòue aliò tormento adigi potuit, vt se fecisse, cuius sibi cõscia non esset, fateretur. Sed ad Christum oratione conuersa, à quo solo suam innocentiam patefieri posse ac defendi credebat: Tu (inquit) testis es Domine Iesu, cui occultum nihil est, qui es scrutator renum & cordis, non ideo me negare velle ne peream, sed ideo mentiri nolle ne peccem. Ac mox iuuenem alloquens, qui sua confessione non sibi modò, verùm etiam illi, mortem parauerat: At tu (inquit) miser homo, si interire festinas, cur duos interimis innocentes? Equidem & ipsa cupio mori: cupio inuisũ hoc corpus exuere, sed non quasi adultera. Hoc si tam fortiter illa fecit, ne suo mendacio adultera crederetur: quid perpetiendum est Christiano, ne sacrilegam impietatem mentiatur? aut si noluit ipsa sibi mortem vel infamiam consciscere, falsi confessione crimi-

*Victor Vi-
cēsis lib. 1.
de persecu-
tione Vate-
dalica.*

*Hierony-
mus de mu-
liere sep-
ties icta.*

nis, quanto maiore fortitudine enitendum est Christiano, ne Christo iniuriam impio mendacio videatur irrogasse? Hæc semper Martyrum fortitudo fuit, & virtus inuicta, quæ nulla digna laude, nulla remuneranda corona est, si prudentius sibi, fidem propriam ore negando, aut alienam asserendo, cõsulerent. Proinde nec martyria esse vlla, nec edita celebrari in Ecclesia debuerunt, eo quod iustius (secundum istos) sapientiusque facerent Christiani, si persecutoribus suis neque se confessione detegerent, neque illos facerent homicidas, sed mentiendo potius & negando quod sint, & ipsi seruent incolumem carnis integritatem & cordis, & illos conceptum animo scelus implere non sinant. At non ita faciendum esse senserunt Martyres beati. Viderunt enim, tenueruntque quod scriptum est: Os quod mentitur occidit animam; ideoque in integro & incolumi corpore, animæ ruinam, mortemque grauissimam timuerunt: maluerunt animis viuere, vt hinc aliquando & mortua corpora viuificarentur, quàm viuus corporibus, animorum suorum gestare funera, per quæ ipsa quandoque corpora æternæ morti traderentur. Hic verò præcipuè grauem animæ mortem formidabant, vbi tanta sacrilegæ negationis iniuria, perturbaretur è corde Christus. de quo, propterea quod vita nostra sit, dictum est à Propheta: Spiritus oris nostri Christus Dominus. Nō illud etiam nesciebant quod est in Psalmis: Odisti Domine omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. Subierunt igitur humanum odium, vt diuinum euitarent, perditque ab homine non refugerunt ad tempus, ne à Deo in æternum perderentur. Altis inhærebat fixum radicibus illud: Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed eum timete qui potest corpus & animam mittere in gehennam. & illud: Horrendum est incidere in

Sap. 1.

Thren. 4.

Psal. 5.

Hebr. 10.

ma-

manus Dei uiuentis. Idcirco & sic in Apocalypsi
 Martyres laudati sunt, vt diceretur inuentum non *Apoc. 14.*
 esse ipsorum in ore mendacium. Itaque morte pro
 nomine Christi & honore cōtempta, irreprehen-
 sibilis abierunt, vbi tentari à mendacibus vltius
 omnino non possint: quia mendaces amplius suis
 in cōtibus vel alienos, vel proximos non habe-
 bunt. Quocirca cum essent Augustini ætate qui-
 dam, qui sua post scelera rebaptizari volētes, pro-
 fiterentur se esse paganos, ille hoc improbens ve-
 hementer: Cōsidera (inquit) quæso te, quàm exe-
 crabiliter ab his fiat, vt quos malè viuentes Ecce-
 siastica disciplina corripimus, persuadeatur eis, vt
 ad lauachrum alterum veniant: atque vt id acci-
 pere mereantur, paganos se esse respōdeant. Quæ *Epist. 169.*
 vox (inquit) ne procederet de ore Christiano, tan-
 tus Martyrum sanguis fusus est. Porro si aut nega-
 re verbo suam non licet fidem, aut alienam profi-
 teri: multo erit sceleratius improbare expressè ac
 damnare quod pietatis est, cōiuitiāq; dicere, etiam
 si quod dicitur animi repugnante sententia, com-
 pellente vero metu proferatur. Quo loco B. Po-
 lycarpi occurrit egregia virtus: qua, iurare iussus
 fortunam Cæsaris, conuitiāq; in Christum iacere,
 respondit: Octoginta & sex annis seruo ei, & nihil
 me læsit vnquam: quomodo possum maledicere
 & blasphemare regem meum, qui salutem mihi
 dedit? Cūque bestias diceret proconsul esse pa-
 ratas, quibus obijceretur, nisi eum celeriter Chri-
 stianismi pœniteret, dixit: Adhibeantur: nobis
 enim immobilis stat sententia, nec possumus de
 bono ad malum per pœnitudinem commutari.

*Consulatur
 Eusebius
 lib. 4. Ec-
 clesiastica
 hist. ca. 15.*

*Argumenta quadam partim ex scriptura de Iehu,
 partim ex D. Ambrosio petita soluuntur.*

CAPVT TERTIVM.

Q Vid autē nobis Iehu proferunt ad exemplum
 mentiendi, quod seruum Baal se esse menti-

B 3 tus sit,